

JAK TO ZAČALO

Skončila válka, život se pomalu vracel do mírových kolejí a i my, v naší milé „Patnáctce“ jsme začali svobodně dýchat a rozhlížet se jak dál. Sudety se vrátily zpět do Československa se všemi svými horskými krásami, se vším majetkem, ale bez německého obyvatelstva. Počátkem čtyřicátého šestého roku začal odsun Němců a lyžařští kluboví nadšenci zatoužili po vlastní boudě na horách. Pro Pražáky to snad ani jinde nebylo možné než v Krkonoších.

A tak jsme vyjeli na jaře v šestačtyřicátém, Franta Říha, já a samozřejmě Vráťa Teklý, najít pro klub horskou boudu. Vráťa, ten byl vždycky u toho, když se v klubu něco velkého dalo, tak i tentokrát přišel s hotovými plány a adresami a se známostmi.

Na fondu Národní obnovy v Trutnově nám dali typ na několik dosud prázdných chat a my jsme vylučovací metodou volili, co je pro nás moc velké, co malé, co těžko přístupné. Nechtěli jsme do údolí, ani do zastavěné obce. Nakonec jsme rozhodovali mezi třemi chalupami: Rýchorskou boudou, hájovnou v Javořím dole /tam je dnes Dynamo Pardubice/ a chalupou na Valšovkách. Všechno jsme obešli. Maxovka byla na spadnutí a i trochu z cesty lyžařského dění. Hájovna v Javořím dole se nám zdála pro potřebu klubu malá a tak jsme rozhodli pro chalupu na Valšovkách.

Na Národním výboru ve Velké Úpě jsme všechno sepsali, vyzvedli klíče a chalupa byla naše. Pamatuji si zcela přesně: za 40.800,- Kčs ve staré měně, t.j. 8.160,- Kčs po měnové reformě. Klubová kasa však byla zoufale prázdná a i tato, docela směšná částka nám dělala starosti.

Před těmi třiceti osmi roky byly Valšovky rozsáhlou luční enklávou, v krásném lese, bez polomů, neničili je ještě průmyslové exhalace, nežrali je všelijací brouci, za to tam rostly borůvky, maliny a houby. Louky byly udržované, nebyly tam močály a každá bouda měla dostatek vlastní vody. Teprve později byla část luk zalesněna, v té době zmizely 3 boudy. Buď vyhořely, nebo spadly. Nebyla tam silnice, ani elektrika, cesta a horské pěšiny byly jako v parku, na rozcestích stála dřevěná boží muka a mariánské obrázky. Romantické, krásné, ale pro potřebné opravy obtížné. A ještě jedna zvláštnost: bydlel zde hajný, ano skutečně bydlel a nedojížděl z místního paneláku na výbušném zlotvoru. Franta Kolín, vysloužilý kanoista, lyžařský závodník, veselý kumpán a ryzí kamarád. Bohužel také jeden z těch, který již na Valšovky nezavítá.

Chalupa, když jsme ji převzali, byla až na zbytky starého nábytku a něco nádobí, prázdná. Chyběly postele, lůžkoviny a nářadí. To vše v porevolučním chaosu a při odsunu Němců bylo kamsi přemístěno, podle tehdy platného hesla, že té almaře je jedno, v které chalupě stojí. To však naším nadšením nemohlo otrást, vždyť jsme byli tak nádherně mladí, ti se vyspí i dva v jedněch teplákách.

Bylo však nutno boudu postupně vybavovat, zařizovat a upravit pro širší členstvo. Chuti do práce a šikovných rukou bylo dost. Opět zaúřadoval Vráťa Teklý a s Jirkou Jindříškem dodali nocléhárenské patrové postele, deky, lůžkoviny. Zakoupilo se různé nářadí, nádobí a začaly jezdit brigády. Samozřejmě nákladňákem, pod plachtou a každý za své. Duší brigád byl Jarda Jarouš, neúnavný a vtipný organizátor. Jak ten dokázal v době přidělového hospodářství zorganizovat společné stravování a jak ty holky, Fanča, Tonička, Jožka, Vikina, Košinka a Svatava a ty ostatní, co se

vystřídaly u kuchyně, dokázaly vybraně a na doraz nakrmit i ty nejnáročnější krky.

Co se přivezlo do Úpy, muselo se na boudu vnosit. A tak se táhl z Úpy k Valšovkám řetěz Šerpů, kteří bez rozdílu pohlaví, každý podle svých sil, dvakrát, třikrát i čtyřikrát v jednom dni, navlečení do čel postelí, schování pod matrací, nahrbeni pod prkny, s horou hrnců na krosně, kráčeli, funěli a potili se. A přitom byla legrace. Venca Zima vynesl na krosně i sud piva. On už byl tenkrát vazba, akorát neměl tak pěkně klenutý hrudníček.

Předělat zemědělskou chalupu na turistickou chatu při tehdejších možnostech byla práce nemalá a zdlouhavá. V patře byly zařízeny 2 místnosti na noclehárny, hlavně zásluhou truhláře Slávy Polehly. Velká sláva bylo první rozsvícení elektrické žárovky Edisonovy Jirkou Květem, který ještě s dalšími kamarády vymysleli a vybudovali osvětlení pro celou chatu s benzinovým agregátem ve sklepě. Sloužilo to léta a dobře.

Velkou starostí, ale současně i povyražením byl záchod v patře. Při větrném počasí tam byl nádherný průvan, že ani nejsilnější proud nepadal tam, kam byl určen a vracel se v mlžném oparu. Vhozený papír, pokud nebyl hodně rychle přikryt deklem, se vznášel jak něžný motýl místnůstkou. Až jednou usedl - nezbeda motýl - Mirkovi Pražákovi na čelo a on s ním přišel k večeři. Ten kluk byl pro srandu ochoten i použít přírodní lepidlo.

Budovalo se, stavělo se, ale také se lyžovalo. Trochu jinak než dnes. Nejen že nebyly vleky, ale nebyla ani výzbroj. Za války se musely lyže odevzdávat německé armádě, takže jen někteří oprášili jasanův schované ve sklepě pod uhlím. Většina z nich sháněla co se dalo. Bíle natřené s provrtnou špičkou k tahání n špagátě, s bílými holemi z lísky nebo z bambusu z vojenských skladů, těch bylo nejvíc. Pak se objevily výrobky různých horských kolářů, většinou z jasanu, ale i z buku. Majitel hykorových lyží byl boháč, první lepené dřevěné lyže byl zázrak techniky. Vázání: převážně řemínkový Huinfeld, boty všelijaké. Pokrokem byl první Kandahár, později i francouzské řemeny. Jak se v nich krásně lámaly nohy, to dokázala chudák Květa v jednom roce dvakrát.

Vzpomínám na ty, kteří na Valšovky už nikdy nepřijedou: Franta Kindl, Venca Vinš, Vlád'a Urban, Věra a Vlád'a Vydrovi, Vlád'a Pražák, Lojza Kučera, Jarda Hainz, Karel Pešl, Květa Schmidtová. Ti všichni zůstanou v našich vzpomínkách jako kus historie Valšovek.

Dívá-li se člověk skoro 40 let zpátky, stává se sentimentálním, trochu si to staré idealizuje a na nové se dívá až příliš kriticky. Už Sokrates říkal, že mládež je zkažená, neváží si činů svých předků, nemá úctu ke stáří a příliš holduje vínu. To však jistě neplatí o Valšovkách. Věřím, že dnešní mladí, mezi nimi i děti a vnuci valšovských zakladatelů, tráví zde svůj volný čas jako ti starší, a že se stejnou chutí přiloží ruku k dílu při dalším zvelebování chaty. Je to také na chatě vidět. Starý Valša by ji nepoznal.

Těm starším se omlouvám, jestli jsem na něco zapomněl, mladým děkuji, že měli trpělivost číst staré vzpomínání. Končím s přáním, aby to bylo jako v té pohádce Míti Šejnosta:

„... a tak stále jezdili na Valšovky a jestli neumřeli, jezdí tam dodnes ...“